

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:30
sssjournal.com

pp.1071-1077
ISSN:2587-1587

2019 / February / Şubat
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 15/01/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 28/02/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 28.02.2019

YEREL YÖNETİMLER, EĞİTİM POLİTİKASI VE ÇOCUK ÜZERİNE: BAZI ÜLKE UYGULAMALARINDAN ÖRNEKLER

ON LOCAL GOVERNMENTS, EDUCATION POLICY AND CHILD: THE CASES OF SOME COUNTRY APPLICATIONS

Dr. Öğr. Üyesi Canan ÇAKIR

Gümüşhane Üniversitesi, İ.İ.B.F., Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, canancakir@gumushane.edu.tr, Gümüşhane/TÜRKİYE.

Doç. Dr. Kadir Caner DOĞAN

Gümüşhane Üniversitesi, İ.İ.B.F., Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, kadircanerdogan@gumushane.edu.tr, Gümüşhane/TÜRKİYE.

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1302>

Reference : Çakır, C. & Doğan, K., C. (2019). "Yerel Yönetimler, Eğitim Politikası Ve Çocuk Üzerine: Bazı Ülke Uygulamalarından Örnekler", International Social Sciences Studies Journal, 5(30): 1071-1077.

ÖZ

Bilgi toplumunda yaşanan kültürel, sosyal, siyasal ve ekonomik koşullara bağlı olarak yerel yönetimler de bundan etkilenmektedir. Nitekim günümüzde yerel yönetimler, demokratik kapasitesi ve etkinlik düzeyleri olarak gelişmektedirler. Bu bakımdan yerel yönetimler, halka en yakın idari birimler olarak kamusal politikaların belirlenmesinde önem taşımaktadırlar. Yerel yönetimlerin yerine getirdiği politikalardan biri de sosyal hizmet alanındadır. Bu bakımdan yerel yönetimler sosyal politika ve hizmet bağlamında eğitim ve çocuk gelişimi konusunda da gündemini korumaktadır. Eğitim, modern demokratik toplumların dikkate değer kamu politikası alanlarından biridir. Bu noktada devletler, çağımız olan bilgi toplumunda geleceğin ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmasını yakalamak için eğitime gerekli olan yapıyı sağlamakta ve bunun için tüm olanakların yolunu açmaktadırlar. Yarınların geleceği olan çocukların da kaliteli, katılımcı ve öğrenmeye dayalı bir biçimde yetiştirilmesinin gereği ortadadır. Bu çalışmada da yerel yönetimler, eğitim sistemleri/faaliyetleri, devletlerin konu hakkında eylemleri, çocuk gelişimi üzerinde durulmaktadır. Farklı ülkelerden verilen örnekler çerçevesinde de farklı siyasi kültüre sahip ülkelerde konuya bakış açısı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Eğitim Politikası, Sistem, Çocuk, Ülke Deneyimleri.

ABSTRACT

Local governments are also affected by the cultural, social, political and economic conditions in the information society. As a matter of fact, local governments are developing as democratic capacity and efficiency levels. In this respect, local governments are important in determining public policies as the closest administrative units. One of the policies implemented by local governments is in the field of social work. In this respect, local governments maintain their agenda in terms of education and child development in terms of social policy and service. Education is one of the remarkable public policy areas of modern democratic societies. At this point, states provide the sanction necessary for education in order to capture the economic, social and cultural development of the future in the information society of our age and they open the way for all possibilities. It is obvious that children who are the future of tomorrow should be raised in a quality, participatory and learning manner. In this study, local governments, education systems / activities, actions of states on the subject, child development are emphasized. Within the framework of the examples from different countries, the perspective of the subject is evaluated in countries with different political cultures.

Keywords: Local Governments, Education Policy, System, Child, Country Experiences.

1. GİRİŞ

21. yüzyıl bilgi toplumunun bir gereği olarak bilginin önem kazandığı ve değer ürettiği bir dönemi simgelemektedir. Dönemin koşullarını ve teknoloji düzeyini yakalamış temel faktörlerden biri ise buna yönelik yetiştirilmiş bireylerden geçmektedir. Bu noktada devletlerin üstleneceği eğitim politika ve uygulamalarının büyük önemi vardır.

Çocuklar ve gençler, aileden başlayarak okul ve okul sonrası yaşamlarında kaliteli bir eğitim sürecinden geçirilmelidir. Günümüzde yerel yönetimler bir demokrasi okulu ve bireylerin ilk gelişim evrelerinin yaşandığı yerler olarak popülaritesini korumaktadır. Nitekim yerel yönetimler, karar organları demokratik seçimlerle yörenin halkı tarafından belirlenmiş kendi kendini yöneten demokrasi platformlarıdır. Yerel yönetimler, halka en yakın idari hizmet birimleri olarak yörenin sorunlarını daha iyi gözlemleyebilir, sorunları belirleyebilir ve buna dair çözümler üretebilir.

Yerel yönetimler, günümüzde sosyal politikanın yerelleşme çalışmaları bağlamında yukarıda sözü edilen iyi eğitilmiş bireylerin yetiştirilmesinde söz sahibidir. Özellikle kapitalist ülkelerde eğitim de yerelleşmiştir ve okula yeni başlayan çocuklar başta olmak üzere yerel yönetimlerin fiziksel ve işlevsel olanakları ile gelişimlerini sürdürmektedirler. Bu noktada merkezi yönetim daha çok koordinasyon görevi ile meşgulken yerel yönetimler sahaya inerek gerekli bilimsel ve uygulamaya dönük yollarla yöre hakkında veri toplamakta, değerlendirmelerde bulunmakta ve sorunlara çözüm bulacak projeler geliştirmektedir. Bu bakımdan günümüzde yerel yönetimler, eğitim politikası ve çocuklara dönük faaliyetlerde büyük bir ilişki vardır. Nitekim bireyler, doğumlarından başlayarak hayata veda edene kadar devamlı surette bir beldede/yörede yaşamaktadırlar. Bu noktada yerel yönetimler, bireylere sağladıkları olanaklar ile onların yaşam kalitesine doğrudan etkide bulunmaktadır.

Bu çalışmada yerel yönetimler, eğitim ve çocuk gelişimi üzerine bir değerlendirme yapılmak istenmektedir. Çalışmanın yöntemi de içerik analizine dayalı literatür taramasıdır. Bunun için çalışmanın birinci bölümünde genel olarak yerel yönetimler, eğitim politikası ve çocuk üzerinde durulmuş, ikinci bölümde ise dünyanın bazı ülkelerindeki sözü edilen ilişki üzerine öz bilgiler verilmiştir. Sonuç bölümünde genel bir değerlendirme yapılarak çalışma bitirilmiştir.

2. YEREL YÖNETİMLERDE EĞİTİM POLİTİKASI VE ÇOCUK İLİŞKİSİ

Çocuk kavramı, farklı kaynaklarda çok çeşitli tanımlar çerçevesinde ifade edilmektedir. Türk Dil Kurumu (TDK)'na göre; "küçük yaştaki erkek veya kız; soy bakımından oğul veya kız evlat; bebeklik ile ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız" ifadeleri çocuk kavramının karşılığı olarak yer almaktadır (TDK, 2015).

Hukukta çocuk kavramı, belli bir anne-babadan doğan evlattır ve hukukta belli bir yaşın altındakiler çocuk kabul edilmektedir. Çocuğun gelişim boyutu ve korunumu açısından 18 yaşın altı çocuk sayılmaktadır (Işıkcı, 2017: 42).

Diğer yandan çocuk, toplumsal manada gelişim dönemlerini yaşayan ve birey olmaya hazırlanan 18 yaşından küçük bireyler olarak da tanımlanabilmektedir. Bu dönemde çocuk, fiziksel gelişiminin yanı sıra psikolojik ve sosyal gelişimini de tamamlamaktadır (Çopur vd., 2015: 120).

Çocuklar, çoğu ülkede toplumsal anlamda kamusal birer özne olarak ele alınmadıkları gibi yetişkinlerin belirlediği sınırlar içinde pasif konumda bulunmaktadır (Erbay, 2016: 91). Bu bakımdan çocukları koruyacak ve gelişimlerini sağlayarak sağlıklı bir toplumsallaşma süreci yaşayabilmeleri için birçok kamusal politikanın devreye sokulması gerekmektedir. Bunun için toplumun önemli bir parçası olan çocuk nüfusunun yetişmesi, bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ahlâkî gelişimi ile ilgili önlemlerin alınması yanında, onun aile ve toplum içindeki yerini düzenleyen hukuk kuralları oldukça önem taşımaktadır (Özservlet, 2019a: 38). Gerçekten de günümüz çağdaş demokratik devletleri pozitif hukukları içerisinde çocukları bir birey olarak görme, koruma ve geliştirmelerine yönelik yasalar bulundurmaktadırlar. Bu durum aynı zamanda topluma aşılana ahlaki kural ve kaidelerle de güçlendirilmektedir.

Çocuk hakları konusunda bugüne kadar atılmış en önemli adım, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 1989 yılında imzalanan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'dir. Bu sözleşmeye göre, sosyal kökene, mensup olunan dine, cinsiyete ya da doğum yerine bakılmaksızın, dünya üzerinde bütün çocuklar aynı haklara sahiptir. İlgili sözleşmenin muhtelif maddelerinde yaşama hakkı, gelişme hakkı, istismar ve sömürüden korunma hakkı, aile, kültür ve sosyal yaşama katılma hakkı vb. çocuk hakları açıkça belirtilmiştir (Göksu, 2018: 158). Buna bağlı bir biçimde dünya ülkeleri de kendi hukuksal ve kurumsal

yapıları çerçevesinde merkezi ve yerel düzeylerde çocukları koruyacak hakları sistemlerine uygun hale getirmektedirler.

21. yüzyılda, toplumlar, ülkeler birbirleriyle bir bilgi rekabeti içerisindedir. Dolayısıyla toplumların/kültürlerin birbirlerine üstünlüğü, fikri üstünlükleriyle ölçülmektedir. İnsanı eğitimle değiştirmeden, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmeyi, yani kalkınmayı sağlamak bilgi rekabetini kazanmak olası görünmemektedir. Kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikli insan gücünü, ancak sağlıklı bir eğitim sistemi ile yetiştirmek mümkündür. Bu durumda, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda, çağdaş ve ileri ülkeler boyutunda bir kalkınmayı gerçekleştirmek için en güçlü ve biricik araç “eğitim” olarak ifade edilmektedir (Atalay, 2019).

Eğitim kavramı, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerlerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır (Tezcan, 1985: 4). Eğitim sürecinde bireylerin ve genç üyelerin içinde yaşadıkları toplumda sağlıklı ve verimli bir biçimde uyum sağlamalarına yardımcı olması amaçlanmaktadır (Güven, 2013: 2). Yukarıda da belirtildiği üzere günümüz bilgi toplumlarının gücü bilgidir ve bu kaliteli bilgiyi üretmek toplumda iyi eğitilmiş kaliteli bireyler sayesinde gerçekleştirilebilecektir. Eğitim çağımızın temel politika alanlarından biri olduğuna göre, kamu politikalarında eğitime daha fazla yer veren toplumlar gelecekte daha fazla emin olabileceklerdir. İyi yetişmiş bireyler, toplumdaki sorunları erkenden kavrayabilecek, buna yönelik çözümler bulacak, ülkenin her alanda kalkınmasını sağlayacaktır.

Günümüzde yaşanan değişimlerin önemli bir kısmı sosyal yapı ile ilgilidir. Sosyal yapıya bağlı değişimler içinde sosyal politikalar önemli yer tutmaktadır. Bu yapısal dönüşüm, beraberinde aile yapısında dönüşüm anlamında sosyal yapıyı da değiştirmektedir. Bunun bir sonucu olarak aile içinde var olan çocuk ve gençlerin sosyal hayat içindeki varlıkları da farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır (Taşcı, 2019: 218). Aileden okula kadar çocukların toplumun temel değerlerini ve alışkanlıklarını kazandığı eğitim de bu noktada ön plandadır. Bu nedenle çağın gereklerine uygun insan tipi yetiştirmek için gereken bilgi ve becerilerin neler olduğu bugün birçok kurum, kuruluş ve uzman tarafından irdelenmekte ve günümüzde eğitim kurumlarının öncelikli amaçları arasında; öğrencilerin/çocukların iyi, sorumlu, özellikle de aktif ve katılımcı birer vatandaş olarak yetiştirilmesi vurgulanmaktadır (Merey vd., 2012: 796). Günümüz insanı kültür seviyesi yüksek, sorgulayıcı, hakkını arayan aktif vatandaş statüsündedir. Bu bakımdan vatandaşların taleplerini yerine getirmek, onları siyasi sürecin bir parçası haline getirmek için demokrasinin kanalları güçlendirilmektedir. Hiç şüphesiz ki sözü edilen vatandaş şeklinin sağlanmasında kaliteli bir aile/toplum yaşantısının ve eğitim kültürünün olduğunun altı çizilmelidir.

Kamu yönetimi sisteminin merkezi yönetimden sonraki en büyük ve en önemli parçası olan yerel yönetimler, merkezi yönetimle birlikte kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde görev alan kuruluşlardır (Ergenç ve Aydın, 2009: 73). Merkezi hükümetlere kıyasla, yerel yönetimler yurttaşların gündelik hayatını çok daha yakından ilgilendiren politikalar ve hizmetler üreten ve yurttaşlarla iletişim kurmakta çok daha avantajlı durumdaki idari birimlerdir (Türkoğlu, 2013). Çağdaş yaklaşımlar ışığında düşünüldüğünde yerel yönetimlerin temel hedeflerinden birisinin kentlerde ve beldelerde yaşanabilir, uyumlu, güzel ve sağlıklı koşullar yaratmak olduğu söylenebilmektedir. Yerel yönetimlerin yukarıdaki görevleri içinde, kent ve beldelerin hâlihazırda ve gelecekte yaşanabilirliği, güvenliği ve huzuru bakımından sosyal hizmetler önemli yer tutmaktadır (Mutlu, 2019: 667-668).

Yerel yönetimler, yerel hizmetlerle ilgili politika belirlerken ve hizmet sunarken toplumun özelliklerini dikkate almak durumundadır. Tüm vatandaşlar, yerel yönetimlerin hizmetleri karşısında eşit ve adaletli biçimde yararlanma hakkına sahiptir. Cinsiyet, yaş, kültür, etnik köken, din ve mezhep vb. özelliklerin herhangi bir şekilde ayrımcılığa yol açmaması esastır. Vatandaşların sosyal ve ekonomik özelliklerini dikkate alarak bunları bir ayrımcılık değil hizmetlerin kalitesinin artırılması noktasında birer veri olarak kabul eden yerel yönetimlerin toplum katındaki meşruiyetleri de yüksek olmaktadır (Oktay, 2017: 310).

Üniter veya federal yapıdaki tüm ülkelerde merkezi yönetimden sonra kamu yönetimi aygıtının ikinci büyük yönetim erkine sahip birimi olan yerel yönetimler, sosyal politikaların sağlanmasında tarih boyunca önemli görevler yerine getirmişlerdir. Küreselleşme ve bilişim devriminin oluşturduğu günümüz dönüşüm sürecinde artık özellikle belediyelerden yol, su, park, temizlik gibi klasik kentsel altyapı ve teknik hizmetleri dışında sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitsel bir dizi yeni alanda yükümlülük ve sorumluluklar üstlenmesi beklenmektedir. Artık 21. yüzyılın çağdaş belediyeçilik anlayışında “yerel sürdürülebilir kalkınma”, “sosyal belediyeçilik” gibi kavram, söylem ve politikalar bulunmaktadır (Çetinkaya, 2019). Sürekli gelişim halinde bulunan çocuklar da yetişkinlere göre farklı özellikler taşımaktadırlar. Bu durumun

bilincinde olmak ve çocuklara özel yaklaşımlarda bulunmak gerekmektedir. Halka en yakın yönetsel hizmet birimleri olarak belediyeler, genellikle çocuklara yönelik özgürce ve güvende oynayabilmeleri için park ve çocuk oyun grupları oluşturmakta; eğitimleri için çocuk kütüphaneleri, kreşler ve eğitim destek kurslarını faaliyete geçirmekte; sağlıklı yaşayabilmeleri için sportif faaliyetlerin yanında sağlık taramaları gerçekleştirmekte; yoksul ailelerin çocuklarına sosyal yardım desteği sağlamakta; sosyalleşebilmeleri için kültürel ve sanatsal kursları hizmete geçirmektedirler (Aka ve Güngör, 2018: 188). Özellikle mali ve idari özerkliğe sahip, demokrasinin ve hukuk devletinin güçlü olduğu ülkelerde yerel yönetimler çocuklara ve eğitime yönelik faaliyetlerde daha etkin ve kaliteli hizmet sunmaktadırlar.

3. BAZI ÜLKELERDE YEREL YÖNETİMLERİN EĞİTİM SİSTEMLERİ VE ÇOCUKLARA DÖNÜK FAALİYETLERİ

Çalışmanın bu bölümünde dünyanın çeşitli ülkelerinin (Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Finlandiya, Japonya, Güney Kore, Almanya, Azerbaycan, Polonya ve Türkiye) temel eğitim politikaları, yerel yönetimler ve çocuk-eğitim faaliyetlerine yönelik birinci bölümdeki kavramsal çerçeve bağlamında öz bilgiler verilmiştir. Ülkelerin seçilmesinde kapitalist/liberal ve sosyalist siyasi tarihe/kültüre sahip ülkelerin bulunmasına özen gösterilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde halen yürürlükte olan eğitim sistemi ve felsefesi öğrencilere katı bir ders programı çerçevesinde tek kitaba ve öğretmenin diktesine dayalı birtakım bilgilerin ezberletilmesi yerine, bağımsız olarak bilgi edinme metotlarının öğretilmesine ve araştırma alışkanlığının kazandırılmasına ağırlık vermektedir. Günümüzde ABD'nin eğitim yapılanması ve uygulamaları eyaletlere göre farklılık gösterebilmektedir. ABD'de eğitim hedeflerinin belirlenmesinde federal yönetim, eyalet yöneticileri, yerel politikacılar, özel ilgi grupları, toplumsal örgütler ve profesyonel eğitim örgütleri söz sahibidir (Yakar, 2015a: 41-42). Federal bir ülke olarak ABD'de de eğitim politikalarının belirlenmesi eyaletlere ve dolayısıyla yerel yönetimlere bırakılmıştır.

İngiltere eğitim programlarında çeşitliliğin yaşandığı, merkezi bir Eğitim Bakanlığı'nın bulunmaması nedeniyle eğitimin kontrolünün yerel birimlerin elinde olduğu bir eğitim sistemine sahiptir (Yakar, 2015b: 248). İngiltere'de yerel yönetimlerin yerine getirdiği eğitim hizmetleri, ilk ve orta öğretim, teknik ve sanat eğitimi, okul yemekleri, öğrenci taşıma servisleri, öğrenci kredileri, özürü çocukların eğitimi gibi geniş alanları içermektedir (İnanç ve Ünal, 2006: 133). Günümüzde İngiltere'de okullar yerinden yönetilmektedir. Bunun başarılı bir biçimde uygulanması için, her bir okulun performansının izlenmesi gerektiği anlayışı yerleşmiştir (Meşeci, 2007: 81). Demokrasinin beşiği olarak görülen İngiltere'de siyasi karar alma süreçlerinde ve kamu politikalarının belirlenmesinde halkın ve yerel yönetimlerin önemli payı vardır.

Finlandiya yerleşmenin ileri düzeyde olduğu ülkelere biridir. Yerel yönetimlerin ülke ekonomisi içerisinde önemli bir yeri bulunur. Yerel yönetim harcamalarının yarısından fazlasını sosyal refah ve sağlık harcamaları oluşturmaktadır. Bunu eğitim ve kültür harcamaları izlemektedir (Özservlet, 2019b: 76). Günümüze kadar çocuk bakım ve eğitim hakları konusunda birçok kanun çıkartan Fin hükümeti, aynı zamanda dünyada ilk ücretsiz okul yemekleri sistemini de getiren ülke olmuştur. 1970 yılında engelli çocuklar için ödenek belirlenmiş, 2001 yılında 6 yaşın altındaki çocuklar için belediyeler tarafından eğitim ve bakımın ücretsiz karşılanması konusunda kararlar alınmıştır (Şemşek, 2018: 87). Finlandiya'da eğitim sistemi, gençlerin yeteneklerini açığa çıkarmaya çalıştığı için örnek nitelik göstermektedir (Didin, 2014: 148). Bir İskandinav ülkesi olan Finlandiya'da homojen/dayanımcı toplum yapısının uzantısı olarak yerel yönetimler eğitim ve buna dair politikaların belirlenmesinde söz sahibidir.

Japonya, Buda ve Konfüçyüs'un eserlerine ve onların görüşlerine, özellikle de eğitim ve öğretime çok önem vermektedir. Nitekim okul başarısı sosyal ve ekonomik açıdan gelecekteki statüyü belirlediği için eğitim ciddiye alınmaktadır (Kıral ve Kıral, 2009: 55). Japonya'nın eğitim sisteminin idaresinde "yerinden yönetim" esas alınmakta ve Eğitim Bakanlığı'nın rolü genel olarak koordinatörlükle sınırlanmaktadır. Okul bütçeleri, eğitim programları, ilk ve ortaöğretimin denetimi alanlarında sorumluluk yerel öğretim kurullarındadır. Öğretmen atamaları dahi bölge eğitim kurullarınca yapılmaktadır. Bu kurulların üyeleri yerel yönetimlerin idare başkanları tarafından seçilmektedirler (Tösten ve Ekinci, 2012: 1188). Çok eski bir geçmiş ve siyasi kültüre sahip olan Japonya'da eğitim yerel yönetimlerden merkezi yönetime kadar toplumun temel yapı taşı olarak görülmektedir ve çocuklar ve gençler toplumun kültürüne uygun bir biçimde sağlıklı bir eğitim sürecinden geçirilmektedir.

Güney Kore, sadece okul içi eğitim ve okul temelli eğitim göstergeleri açısından uluslararası alanda başarılarla sahip olmakla kalmayıp, aynı zamanda gençlerin okul dışında eğitimleri ve topluma

kazandırılmaları, diğere bir ifadeyle gençlerin topluma entegrasyonu ve kimlik algısı gelişimi açısından da önemli başarılar kaydetmiş olan bir ülkedir (Türk, 2013: 218). 1948 yılından bu yana Güney Kore'de eğitimin her türlü sorumluluğu Milli Eğitim Bakanlığı'ndadır. Milli Eğitim Bakanlığı, akademik faaliyetler ile bilim ve eğitim alanında politikaların oluşturulması ve uygulanmasından sorumlu devlet organıdır. UNESCO'ya göre, Güney Kore'de eğitim sistemi dört kelime ile açıklanabilir: Demokratikleşme, özerklik, yerelleştirme ve küreselleşme (Levent ve Gökkaya, 2014: 2-3). Güney Kore'de eğitim politikalarının belirlenmesi her ne kadar merkezi yönetim ağırlıklı gibi gözükse de yerel yönetimler ve diğere toplumsal aktörlerin de sürece katıldığı anlaşılmaktadır.

Almanya'da, Eyaletler birçok alanda özerk bir yapıya sahiptirler. Eğitim sisteminin işleyişiyle ilgili yetkiler eyalet hükümetleri ile Federal devlet arasında paylaşılmış olsa da, eğitim konusu büyük ölçüde eyaletlerin yetki alanına girmektedir (Acar, 2012: 4). Bu nedenle eyaletlerdeki eğitim uygulamaları farklılaşabilmektedir (Uygun vd., 2011: 393). Almanya'da yerel yönetimlerin kamusal hizmetlerin sunulması noktasında geniş düzeyde etkinliği vardır (Erkul vd., 2016: 53; Güneş, 2009). Tüm eyaletlerde yer alan eğitim kurumları, devlet ve yerel idareler tarafından planlanmakta ve finanse edilmektedir. Bu nedenle her eyaletin hükümet ve parlamentosu kendi eyaletinin okul, yüksek okul ve diğere kültürel alandaki işlerinden sorumludur. Okul öncesi eğitim kurumları, genellikle yerel yönetimler ve vatandaşlar tarafından planlanmakta ve finanse edilmektedir (Atalay, 2019). Anlaşıldığı üzere Federal bir devlet olan Almanya'da da eyaletler kamusal politikaların belirlenmesinde yetki sahibidir. Bu noktada yerel yönetimler de sistemin önemli bir aktörü konumundadır.

Azerbaycan'da eğitim politikalarının genel çerçevesi şu şekilde belirtilmektedir (Okutan, 1996): Demokratikleştirme esastır; hümanistlik esastır; evrensel değerlerin, insan hayatı ve sağlığının, kişiliğinin üstün tutulması esastır; eğitimde bireysellik ilkesi vazgeçilmezdir; eğitimde bilimsellik esastır; eğitimde dünyevilik esasına uyulur (laiklik); eğitimde diğere ülkelerin eğitim kurumları ile sıkı bir işbirliğine özen gösterilir; eğitim kurumlarının partilerden, sosyal, siyasi ve dini örgütlerden bağımsızlaştırılması esastır; özgürlük, hümanizm, yaratıcılık ve standardizasyonun dünya eğitim düzeyinde olması esastır. Bu bakımdan Azerbaycan'da da liberal siyasa uygun bir biçimde bireycilik eğitim politikasının temelindedir. Devletin temel eğitim politikası demokratikleşme ve yerelleşme üzerine yapılandırılmıştır.

Polonya'da anayasada belirlenen ilkelere göre; her bireyin eğitim alma hakkı vardır ve eğitim 18 yaşına kadar zorunludur. Devlet okullarında eğitim ücretsizdir ve aileler devlet okullarından başka okulları seçmekte özgürdürler. Ayrıca yerel yönetimler eğitime destek sağlamaktadır (Parmaksız ve Yavuz, 2016: 63). Polonya'da özellikle belediyeler kamu eğitimi konusunda söz sahibidir (Çetin, 2016: 359). Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında ilk olarak komünist sistemden kapitalist sisteme geçme Polonya'da günümüzde yoğun bir yerelleşme süreci yaşanmakta ve kamusal politikalarda eğitimin önemi bulunmaktadır. Katı otoriter bir eğitim politikası yerine katılımcı yerel bir sistem egemendir.

Türkiye'de 2004 ve 2005 yıllarında çıkarılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi, 5393 sayılı Belediye ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi kanunlarından önce yerel yönetimler merkezî yönetimin vesayetinde ve bazı alanlarda temel kentsel hizmetlerin verildiği bir yönetim şekli şeklinde yürütölmekteydi. Günümüzde ise çıkarılan yeni yasalarla yerel yönetimlerin özellikle de belediyelerin sosyal yardım, sağlık, eğitim, meslek edindirme vb. birçok alanda faaliyette buldukları görölmektedir (Aka ve Güngör, 2018: 188). Türkiye'de özellikle 2000'li yıllardan sonra kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması çerçevesinde yetkiyi merkezden yerele sevk eden bir zihniyet dönüşümü meydana gelmiştir. Artık bundan sonra yerel yönetimler, daha katılımcı, özerk ve mali kaynaklara sahip bir yapıya getirilmiştir. Bu süreç devam etmektedir.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dünya üzerindeki tüm devletler merkezi ve yerinden yönetim olmak üzere iki idari ilke ile yönetilmektedir. Katı otoriter devletlerden en liberaline kadar devletlerin ortak akli ve sistemin de zorunlu bir şartı olarak kamu politikaları bu iki temel ilke çerçevesinde belirlenmektedir. Burada merkezi yönetim daha çok sistemin genel çerçevesini belirleyen bir koordinatör, yerel yönetimler ise kendi kararlarını kendi alabilme gücüne sahip, mali ve demokratik gücü olan bir uygulayıcı görünümündedir. Kimi devletlerde merkezi yönetim ağır basarken, kiminde de yerel yönetimler aktif konumdadır.

Günümüzde toplumda ve yönetimde meydana gelen dönüşümler çerçevesinde yerel yönetimlerin önemi artmıştır. Bu çerçevede dünyadaki birçok ülkede üniter olsun ya da federal olsun yerel yönetimlere devredilen yetkiler ve kaynaklar güçlenmektedir. Yerel yönetimler klasik görevlerine ek olarak sosyal ve kültürel yönleriyle de önemli birer demokratik idari birim haline gelmektedirler. Bir demokrasi ünitesi

olarak yerel yönetimler, vatandaşların yaşadığı yöreye, topluma ve ülkeye aidiyet bilincinin kazanmasında büyük paya sahiptirler. Bu ise bir idari birim olarak yerel yönetimlerin vatandaş-devlet arasındaki güven köprüsünün tesisindeki rolünü ortaya koymaktadır. Yerel siyasetin önemli bir aktörü olan yerel yönetimler, uyguladıkları kamusal politikalarla vatandaşların topluma ve devlete aidiyet bilinci oluşturmada büyük paya sahiptir. Yerel yönetimlerin sözü edilen rolünün güçlenmesinde devletin siyasi rejiminin de belirleyici olduğu unutulmamalıdır. Demokrasi kapasitesinin güçlü olduğu ülkelerde yerel yönetimler sözü edilen görevlerini ve fonksiyonlarını daha rahat yerine getirebileceklerdir.

Yerel yönetimlerin üstlendiği faaliyetlerden birisi de sosyal hizmetlerdir. Yerel yönetimler bu konuda özellikle eğitim alanındaki politikalar konusunda başat pozisyona gelmekte ve toplumda çocukların yetiştirilerek topluma kazandırılmasında önemli görevler üstlenmektedir. Nitekim çocukların okul öncesi eğitiminden ilköğretime ve okul dışında yetenek ve hünelerlerini gösterebilecekleri sanatsal ve kültürel olanaklar yerel yönetimler sayesinde güçlendirilmektedir.

Çalışmada incelenen ülke örneklerine de bakıldığında; liberal demokratik değerleri yerleştirmiş olsun, ya da olgunlaşma aşamasında olsun yerel yönetimlerin eğitim ve çocuklara yönelik faaliyetleri noktasında güçlendirildiği, sistemin katılımcı, demokratik ve öğrenerek öğrenmeye dayalı olduğu görülmektedir. Tabi ki her ülkenin bu konudaki performans düzeyi aynı değildir. Kimi ülkelerde çeşitli göstergelere/indekslere bakıldığında da diğer ülkelere göre önde olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bir takım ülkelerde merkezi yönetim çocuklara yönelik eğitimde baskın olsa da yerel yönetimlere de önemli görevler düştüğü ortadadır.

KAYNAKÇA

Acar, T. (2012). “Almanya Eğitim Sistemi”, (Ed. Ö. Demirel), Gelecek İçin Eğitim: Farklı Ülkelerde Program Geliştirme Çalışmaları, ss.1-17, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Aka, V. & Güngör, F. (2018). “Çocuklara Yönelik Yerel Yönetim Uygulamaları: Esenler Belediyesi Örneği”. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, Ekim: 187-214.

Atalay, M. S. (2019). Hem Merkezi Hem De Yerel Yönetim Odaklı Bir Eğitim Sistemi. *Eğitim Yönetimi*, 2, Bahar, <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/1023-2012020711228-atalay.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.01.2019).

Çetin, Z. Ö. (2016). “Polonya’da Yerel Yönetim Sistemi”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 52, Winter: 351-371.

Çetinkaya, A. C. (2019). Yerel Yönetimlerin Toplumsal Politikalara Etki ve Katkıları. https://personel.omu.edu.tr/docs/ders_dokumanlari/1282_41518_1655.pdf, (Erişim Tarihi: 01.01.2019).

Çopur, E. Ö., Ulutaşdemir, N. ve Balsak, H. B. (2015). Çocuk ve Suç. Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi “Erken Müdahale”, 12 Mayıs 2015, Salı, Sözel Bildiriler XI, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/88852>, (Erişim Tarihi: 12.01.2019).

Didin, Ş. N. (2014). “Karşılaştırmalı Eğitim Yönetimi”, Kitap İncelemesi, *Eğitim Bilimleri Dergisi*, Haziran, 40: 147-151.

Erbay, E. (Ed.) (2016). Çocuk Katılımı. Nobel Basım Yayım, Ankara.

Ergenç, S. ve Aydın, H. (2009). Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunu Önlemedeki Rolü, *Denetim*, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/208997>, (Erişim Tarihi: 10.01.2019).

Erkul, H., Kara, H. ve Şimşek, S. (2016). ABD ve Almanya Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(27): 33-58.

Göksu, G. G. (2018). “Çocuk Dostu Şehirlerin Kurulmasında Çocuklara Duyarlı Bütçelemenin Önemi ve Rolü”. *Sayıştay Dergisi*, 110 Temmuz-Eylül: 157-171.

Güneş, M. (2009). Almanya ve Türkiye’deki Yerel Yönetimlere Karşılaştırmalı Bir Bakış, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/180293>, (Erişim Tarihi: 01.01.2019).

Güven, B. (2013). “Öğretim İlke ve Yöntemleriyle İlgili Temel Kavramlar”, (Ed. Ş. Tan), Öğretim İlke ve Yöntemleri, ss.1-34, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Işıkcı, Y. M. (2017). “Yeni Kamu İşletmeciliği Perspektifinden Çocuk Koruma Hizmetlerinin Yeniden Yapılandırılması”. *Akademik Yaklaşım Dergisi*, İlkbahar, 8(1): 40-64.

- İnaç, H. ve Ünal, F. (2006). “İngiltere’de Yerel Yönetimler”. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, Aralık: 125-140.
- Kıral, B. ve Kıral, E. (2009). “Japonya İlköğretim Sistemi ve Türkiye İlköğretim Sisteminin Karşılaştırılması”, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12: 53-65.
- Levent, F. ve Gökkaya, Z. (2014). Güney Kore’nin Ekonomik Başarısının Altında Yatan Eğitim Politikaları, http://www.faruklevent.com/dosyalar/Guney_Kore_makale_turkce_yeni.pdf, (Erişim Tarihi: 02.01.2019).
- Merey, Z., Karatekin, K. ve Kuş, Z. (2012). “İlköğretimde Vatandaşlık Eğitimi: Karşılaştırmalı Kuramsal Bir Çalışma”. *GEFAD / GÜJGEF*, 32(3): 795-821.
- Meşeci, F. (2007). İngiltere’de İlköğretim Performans Değerlendirme Sistemi ve Türkiye İçin Öneriler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/302525>, (Erişim Tarihi: 11.01.2019).
- Mutlu, A. (2019). Çocuk Suçluluğunu Önleme Konusunda Yerel Yönetimlerin İlke ve Politikaları. <http://www.ayk.gov.tr/wpcontent/uploads/2015/01/mutluahmet%C3%87ocuksu%C3%87lulu%C4%9eunu%C3%96nlemekonusundayerely%C3%96net%C4%B0mler%C4%B0n%C4%B0lkevepol%C4%B0t%C4%bvkaları.pdf>, (Erişim Tarihi: 02.01.2019).
- Oktay, T. (2017). “Gençliğe Yönelik Politika ve Uygulamalarda Yerel Yönetimlerin Rolü”. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3): 309-336.
- Okutan, M. (1996). “Azerbaycan Eğitim Sistemi”, *Mesleki ve Teknik Eğitim*, 1: 97-107.
- Özservet, Y. Ç. (2019a). Çocuk Dostu Belediyecilik. http://dspace.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/4147/cocuk_dostu_belediyecilik.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (Erişim Tarihi: 02.01.2019).
- Özservet, Y. Ç. (2019b). Çocuk Odaklı Finlandiya’da Yerel Yönetimler ve Çocukların Eğitimi. https://www.researchgate.net/publication/269035817_cocuk_odakli_Finlandiya_da_yerel_yonetimler_ve_cocukların_egitimi, (Erişim Tarihi: 12.01.2019).
- Parmaksız, R. Ş. ve Yavuz, Ö. (2016). “Türkiye ve Polonya Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması”. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 4: 59-70.
- Şemşek, İ. (2018). “Finlandiya, İngiltere ve Türkiye’nin Okul Öncesine Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları”. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), Haziran: 82-101.
- Taşcı, F. (2019). Yerel Yönetimlerde Sosyal Politika ve Sosyal Hizmetler: Londra Barnet Belediyesi Örneği, <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423905775.pdf>, (Erişim Tarihi: 03.01.2019).
- TDK (2015). Büyük Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts.
- Tezcan, M. (1985). Eğitim Sosyolojisi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 150, Ankara.
- Tösten, R. ve Ekinci, İ. (2012). “Japonya Eğitim Sisteminde Yükseköğretim”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), December: 1185-1196.
- Türk, M. (2013). “Güney Kore’de Gençlerin Eğitimi ve Modern Yaklaşımlar”. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 216-228.
- Türkoğlu, İ. (2013). “Yerel Yönetimlerin Mali Özerkliği”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17-18(26-27-28-29), <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/214037>, (Erişim Tarihi: 11.01.2019).
- Uygun, S., Ergen, G. ve Öztürk, İ. H. (2011). “Türkiye, Almanya ve Fransa’da Öğretmen Eğitimi Programlarında Uygulama Eğitiminin Karşılaştırılması”. *İlköğretim Online*, 10(2): 389-405.
- Yakar, A. (2015a). “Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi”. (Ed A. Türkoğlu), Karşılaştırmalı Eğitim (Dünya Ülkelerinden Örneklerle, ss.37-62, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Yakar, A. (2015b). “İngiltere Eğitim Sistemi”. (Ed. A. Türkoğlu), Karşılaştırmalı Eğitim (Dünya Ülkelerinden Örneklerle), ss.245-276, Anı Yayıncılık, Ankara.